

QP CODE: 25050722

Reg No :

Name :

MA DEGREE (CSS) EXAMINATION, DECEMBER 2025

First Semester

M A SANSKRIT SPECIAL (SAHITYA)

Core Courses - SA030102 - SANSKRIT POETICS II - THEORY OF DHVANI - I

2019 Admission Onwards

630BB06F

Time: 3 Hours

Weightage: 30

Part A (Short Answer Questions)

Answer any **eight** questions.

Weight 1 each.

1. प्रथममभाववादमुक्त्वा निराकुरुत।
2. योऽर्थः सहृदयश्लाघ्यः काव्यात्मेति व्यवस्थितः । वाच्यप्रतीयमानाख्यौ तस्य भेदावुभौ स्मृतौ ॥ व्याख्यात।
3. वाच्ये विधिरूपे अनुभयरूपं व्यङ्ग्यम् उदाहरत।
4. यथा पदार्थद्वारेण वाक्यार्थः सम्प्रतीयते । वाच्यार्थपूर्विका तद्वत्प्रतिपत्तस्य वस्तुनः ॥ विशदयत।
5. अविवक्षितवाच्यध्वनिमुदाहरत।
6. अर्थान्तरसङ्क्रमितवाच्यध्वनिमुदाहरत।
7. ध्वनेरात्माङ्गिभावेन भासमानो व्यवस्थितः - विशदयत।
8. रसभावाङ्गभावस्तु यमकादेर्न वार्यते। ध्वन्यात्मभूते शृङ्गारे त्वङ्गता नोपपद्यते ॥ व्याख्यात।
9. काले च ग्रहणत्यागौ - सोदाहरणं व्याख्यात।
10. अव्युत्पत्तेरशक्तेर्वा निबन्धो यः स्वलङ्घतेः। शब्दस्य स च न ज्ञेयः सूरिभिर्विषयो ध्वनेः ॥ व्याख्यात।

(8×1=8 weightage)

Part B (Short Essay/Problems)

Answer any **six** questions.

Weight 2 each.

11. यथा ह्यङ्गनासु लावण्यं पृथङ्निर्वर्ण्यमानं निखिलावयवव्यतिरेकि किमप्यन्यदेव सहृदयलोचनामृतं तत्त्वान्तरं तद्वदेव सोऽर्थः - व्याख्यात।
12. ध्वनेः साधुभावं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।
13. व्यङ्ग्यव्यञ्जकसम्बन्धनिबन्धनतया ध्वनेः। वाच्यवाचकचारुत्वहेत्वन्तःपातिता कुतः ॥ विशदयत।

14. प्रथममभाववादमुक्त्वा निराकुरुत।
15. ते रसादेरलङ्कारस्य विषया इति मामकीनः पक्षः -आनन्दवर्धनमतं विशदयत।
16. माधुर्यमार्द्रतां याति - कुत्र? कुतः?
17. ध्वन्यात्मभूते शृङ्गारे यमकादिनिबन्धनम्। शक्तावपि प्रमादित्वं विप्रलम्भे विशेषतः।। व्याख्यात।
18. शब्दशक्त्युद्भवध्वनेः श्लेषस्य च भिन्नविषयत्वं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत।

(6×2=12 weightage)

Part C (Essay Type Questions)

Answer any **two** questions.

Weight 5 each.

19. सदलप्रयोजनं ध्वनिलक्षणं प्रतिपादयत।
20. भक्तेः ध्वनेः च भिन्नविषयत्वं आनन्दवर्धनोक्तदिशा निरूपयत।
21. शब्दशक्तिमूलस्य अर्थशक्तिमूलस्य च ध्वनेः भेदान् सोदाहरणं प्रतिपादयत।
22. गुणालङ्कारयोः भेदप्रदर्शनपुरस्सरं गुणनिरूपणं कुरुत।

(2×5=10 weightage)

